

RESULTATEN VAN STELTLOPERTELLINGEN LANGS DE VLAAMSE KUST, WINTER 1995/1996

Koen Devos, Frank De Scheemaeker, Serge Allein & Guido Rappé

INLEIDING

Steltlopers vormen in het winterseizoen één van de opvallendste vogelgroepen langs de Vlaamse kust, en hebben altijd al de belangstelling weggedragen van plaatselijke veldornithologen. Toch was betrouwbare informatie over aantallen en verspreiding van de verschillende soorten lange tijd vrij fragmentair, vooral door een gebrek aan gestandaardiseerde gegevens. Daar kwam verandering in in de jaren '70 toen de eerste simultaantellingen langs de volledige kustlijn georganiseerd werden (Voet & Becuwe 1977, Becuwe *et al.* 1983). Vanaf 1980 viel dit monitoring-onderzoek echter weer stil, en pas in 1989 werd onder impuls van een aantal Brugse ornithologen de draad weer opgepikt. Met steun van het Instituut voor Natuurbehoud groeiden de steltloperstellingen sindsdien uit tot een lange termijn-project dat tot doel heeft om de aantalsevolutie en verspreiding van overwinterende steltlopers langs onze kust in detail te volgen.

Deze bijdrage bespreekt het voorkomen van steltlopers in de Vlaamse kuststreek in het winterhalfjaar 1995/1996, waarmee een vervolg wordt gegeven op eerder gepubliceerde verslagen (Devos *et al.* 1994, 1996). In deze winter werden voor de zevende opeenvolgende keer een aantal totaalstellingen uitgevoerd van steltlopers langs de Vlaamse kust. Zoals gewoonlijk maakte de januari-telling onderdeel uit van de 'International Waterfowl Census', een internationale telling van watervogels in nagenoeg geheel Europa en grote delen van Afrika en Azië. In dit artikel beperken we ons tot een beschrijving van de basale telresultaten, in afwachting van een meer gedetailleerde analyse van de volledige reeks steltloperstellingen sinds 1989.

MATERIAAL & METHODE

De tellingen waren traditioneel gericht op de typisch kustgebonden steltloper-soorten die overwinteren in getijdegebieden (bv. Zilverplevier en Steenloper). Soorten die vooral binnendijks voorkomen (bv. Kievit, Wulp, Goudplevier) werden slechts facultatief meegeteld. De tellingen gebeurden op de hoogwatervluchtplaatsen (HVP's). De vogels concentreerden zich dan op een beperkt aantal plaatsen waardoor ze gemakkelijker te tellen zijn.

De gebieden die geteld werden in 1995/96, waren: de IJzermonding en omgeving te Nieuwpoort, het strandtraject Nieuwpoort-Oostende, de haven van Oostende, het strandtraject Oostende-De Haan, de haven van Blankenberge en het strand tot Wenduine, een deel van de Uitkerkse Polder, het strandtraject Blankenberge-Zeebrugge, de West- en Oostdam in de Zeebrugse Voorhaven, het strand van Heist, en tot slot het Zwin te Knokke. Sinds 1993/1994 wordt ook de Achterhaven te Zeebrugge geteld. Een klein aantal Scholeksters en Steenlopers gebruiken dit gebied soms als HVP. Anderzijds komen verspreid in de Achterhaven ook soorten voor als Kluut, Zwarte Ruiters en Tureluur die hier zowat permanent aanwezig zijn en het gebied dus niet gebruiken als een HVP. Deze (onvolledige) gegevens worden vermeld in het gebiedsoverzicht (Bijlage 1), maar zijn niet opgenomen in de berekende totaalaantallen voor de Vlaamse kust.

Er werden in de periode november-februari vier totaalstellingen georganiseerd. De teldata waren 25/11/95, 23/12/95, 20/01/96 en 17/02/96. Om diverse redenen werd in bepaalde regio's bij uitzondering afgeweken van deze data (zie Bijlage 1), wellicht zonder dat dit grote gevolgen had voor de nauwkeurigheid van de gegevens. In februari kon helaas een gedeelte het havengebied te Zeebrugge (Oostdam, strand Heist) en het traject Blankenberge-Zeebrugge niet geteld worden.

WEERSOMSTANDIGHEDEN

De winter 1995/96 was een strenge winter, en dit had voor het eerst sinds februari 1991 weer grote verplaatsingen van bepaalde soorten steltlopers tot gevolg.

Na een zeer warme herfstperiode (vooral oktober) kregen we op 5 december een eerste koude-inval die aanhield tot 18 december. Van 24 december tot 6 januari had een nieuwe vorstperiode plaats waarbij het 's nachts tot -5°C vroom. Overdag werd nauwelijks het vriespunt gehaald. Vanaf 7 januari begon een zeer zachte periode met dagtemperaturen die regelmatig de 10°C overschreden. Met de aanvoer van continentale lucht werd het weer gevoelig kouder vanaf 17 januari. Tussen 25 januari en 9 februari kregen we een nieuwe koudegolf te verwerken met temperaturen die 's nachts tot -10°C daalden. Na een relatief zachte periode (tot ruim 8°C op 17 en 18 februari) lagen de temperaturen in de laatste decade van februari en de

eerste helft van maart waren de temperaturen opnieuw merklijk lager dan normaal maar echte langdurige vorstperioden deden zich niet meer voor.

Samengevat kunnen in de loop van de winter 1995/96 drie belangrijke vorstperioden onderscheiden worden: 5-18 december, 24 december-7 januari en 25 januari-9 februari. De vier steltloperstellingen vielen dus telkens tussen de koudegolven in, zodat kortstondige piekaantallen door vorstmigratie mogelijk gemist werden.

RESULTATEN

Tabel 1 geeft een overzicht van de soorttotalen die bekomen werden tijdens de vier totaalstellingen. Het totale aantal steltlopers bereikte een hoogtepunt in januari, en overschreed voor het eerst sinds het begin van de gecoördineerde tellingen de kaap van 10.000 vogels. Net zoals in vorige winters waren Scholekster, Bonte Strandloper, Steenloper en Wulp de talrijkste soorten. De soortgegevens per telling en per telgebied/traject zijn terug te vinden in Bijlage 1. In Tabel 2 wordt de evolutie weergegeven van de wintermaxima van de verschillende soorten sinds 1989/1990. In de hiernavolgende soortbespreking wordt voor alle soorten een bondige beschrijving gegeven van de belangrijkste resultaten.

	25/11	23/12	20/01	17/02	
Scholekster	2022	2062	4225	2639	<i>Haematopus ostralegus</i>
Kluut	82	63	27	36	<i>Recurvirostra avocetta</i>
Bontbekplevier	36	41	64	32	<i>Charadrius hiaticula</i>
Zilverplevier	331	387	559	611	<i>Pluvialis squatarola</i>
Kanoetstrandloper	2	35	30	17	<i>Calidris canutus</i>
Drieteenstrandloper	136	206	210	709	<i>Calidris alba</i>
Paarse Strandloper	79	112	129	138	<i>Calidris maritima</i>
Bonte Strandloper	885	1505	3022	1652	<i>Calidris alpina</i>
Rosse Grutto	6	25	114	79	<i>Limosa lapponica</i>
Grutto	0	0	2	0	<i>Limosa limosa</i>
Wulp	629	20	568	1245	<i>Numenius arquata</i>
Zwarte Ruit	6	1	0	1	<i>Tringa erythropus</i>
Tureluur	187	213	244	232	<i>Tringa totanus</i>
Steenloper	858	1103	1178	1391	<i>Arenaria interpres</i>
Totaal	5259	5773	10372	8782	Total

Tabel 1: Soorttotalen van vier hoogwatertellingen van steltlopers langs de Vlaamse kust, winter 1995/96.

Table 1 : Species totals of four high tide counts of waders along the Belgian coast, winter 1995/96.

	89/90	90/91	91/92	92/93	93/94	94/95	95/96	
Scholekster	1737	3456	3020	1914	1562	2128	4225	<i>Haematopus ostralegus</i>
Kluut	54	54	43	56	44	48	82	<i>Recurvirostra avocetta</i>
Bontbekplevier	39	50	43	48	27	64	64	<i>Charadrius hiaticula</i>
Zilverplevier	333	370	461	379	532	726	611	<i>Pluvialis squatarola</i>
Kanoetstrandloper	4	66	73	24	17	70	35	<i>Calidris canutus</i>
Drieteenstrandloper	351	350	521	270	180	561	709	<i>Calidris alba</i>
Paarse Strandloper	151	169	177	147	110	147	138	<i>Calidris maritima</i>
Bonte Strandloper	982	1865	1754	1395	1471	2183	3022	<i>Calidris alpina</i>
Rosse Grutto	8	5	108	15	13	12	114	<i>Limosa lapponica</i>
Grutto	0	0	0	0	0	2	2	<i>Limosa limosa</i>
Wulp	?	206	138	241	1363	709	1245	<i>Numenius arquata</i>
Zwarte Ruit	0	0	1	0	1	2	6	<i>Tringa erythropus</i>
Tureluur	208	195	242	242	182	265	244	<i>Tringa totanus</i>
Steenloper	1057	1167	1033	945	951	1242	1391	<i>Arenaria interpres</i>

Tabel 2 : Evolutie van de wintermaxima van diverse steltlopersoorten langs de Vlaamse kust tijdens de periode 1989/90 - 1995/96. Maxima die bekomen werden op een ogenblik dat er duidelijk kortstondige doortrek plaatsvond, werden niet opgenomen. Voor wat betreft de Zeebrugse Achterhaven werden alleen echte HVP's in rekening gebracht.

Table 2 : Evolution of the winter maximum numbers of different wader species along the Belgian coast during the period 1989/90 - 1995/96.

Scholekster *Haematopus ostralegus*

Nadat in november en december iets meer dan 2000 ex. geteld werden langs de Vlaamse kust, volgde er een duidelijk influx in januari (4225 ex.). Uit Tabel 2 blijkt dat in de afgelopen zeven winters nooit eerder meer dan 4000 Scholeksters werden geteld tijdens de simultaanstellingen. Alleen in februari 1991 werd kortstondig eveneens een koude-influx vastgesteld, waarbij alleen al aan de IJzermonding te Nieuwpoort meer dan 3700 ex. pleisterden.

De grootste aantallen in 1995/96 werden genoteerd in de Voorhaven te Zeebrugge (en op het aanpalende strand van Heist): 1058 ex. op 25/11 en 3027 ex. op 21/01. Andere traditionele Scholekstergebieden herbergden merklijk lagere aantallen: max. 785 ex. in de IJzermonding te Nieuwpoort op 17/02, en max. 430 ex. in het Zwin te Knokke op 17/02. Tussen Westende en Oostende (inclusief havengebied) werden tot 488 ex. geteld in januari. Opvallend is dat de influx in januari zich blijkbaar beperkte tot het havengebied te Zeebrugge.

Kluut *Recurvirostra avocetta*

Kluten werden bijna uitsluitend in Het Zwin te Knokke waargenomen, met een vrij hoog wintermaximum van 82 ex. in november. De vorstnival in januari leidde tot evenwel tot een duidelijke afname (27 ex.).

Buiten de Zwinstreek werden alleen nog Kluten gezien in de Achterhaven te Zeebrugge (tot 15 ex. in november) en in de IJzermonding te Nieuwpoort (1 ex. op 17/02). In november en december - vóór de vorstperioden - bedroeg de volledige winterpopulatie aan de Oostkust 85 tot 100 vogels.

Bontbekplevier *Charadrius hiaticula*

De tellingen wijzen op een overwinteringspopulatie van ongeveer 30 tot 40 vogels. Tijdens de koude januari-maand liep het aantal Bontbekplevieren tijdelijk op tot 64 ex..

Aan de IJzermonding te Nieuwpoort werden vrijwel de ganse winterperiode tussen 19 en 23 ex. opgetekend. Aan de Oostkust fluctueerde het aantal Bontbekplevieren veel sterker: van 3 ex. op 17/02 tot 41 ex. op 21/01. Tussen Westende en De Haan werden nooit meer dan 6 ex. geteld.

Zilverplevier *Pluvialis squatarola*

Het aantal Zilverplevieren vertoonde een toename in de loop van de winter, met vooral in januari en februari behoorlijk hoge aantallen (respectievelijk 559 en 611 ex.). De soort was iets minder talrijk dan in de vorige winter 1994/95.

De belangrijke pleisterplaatsen waren het Zwin te Knokke (maxima van 287 ex. op 21/01 en 360 ex. op 18/02), de IJzermonding te Nieuwpoort (max. 175 ex. op 17/02), en de Voorhaven te Zeebrugge en het strand van Heist (samen max. 146 ex. op 21/01). Tussen Westende en Zeebrugge werden traditioneel slechts kleine aantallen genoteerd (max. 31 ex. op 17-18/02).

Kanoetstrandloper *Calidris canutus*

In december en januari werden er enkele tientallen Kanoetstrandlopers geteld, met als belangrijke pleisterplaats de Voorhaven van Zeebrugge (max. 27 ex. op 23/12). Andere kustgebieden en strandtrajecten lieten zelden meer dan enkele vogels noteren, o.a. 5 ex. op 23/12 op het strand te Heist en 8 ex. tussen Westende en Oostende op 17/02.

Drieteenstrandloper *Calidris alba*

Tot eind januari werden nooit meer dan een 200-tal Drieteenstrandlopers geteld, maar in februari was er een plotse toename tot ruim 700 ex.. Aanvullende gegevens tonen aan dat die toename vooral plaatsvond tijdens de koudeperiode begin februari (o.a. 463 ex. tussen De Panne en Nieuwpoort op 05/02).

Het zwaartepunt in de verspreiding (bij hoog water) lag zoals gewoonlijk aan de Middenkust. Tussen Westende en Oostende varieerden de aantallen tussen 73 ex. op 25/11 en 112 ex. op 20/01. Opmerkelijk is dat op het traject Oostende-De Haan alleen op de februari-telling Drieteenstrandlopers werden waargenomen, maar het ging dan wel om maar liefst 598 ex. ! Aan de Westkust werden maximaal 17 ex. op de HVP aan de IJzermonding geteld. De vele Drieteenstrandlopers die hier bij laag water foerageren, trekken bij hoog water immers richting Middenkust. Het aantal Drieteentjes aan de Oostkust steeg zoals gewoonlijk nooit boven enkele 10-tallen ex. uit (max. 45 ex. tussen Blankenberge en Zeebrugge op 25/11).

Paarse Strandloper *Calidris maritima*

Zoals ook reeds in vorige winters werd vastgesteld, nam het aantal Paarse Strandlopers geleidelijk toe in de loop van het winterhalfjaar: van 79 ex. op 25/11 tot 138 ex. op 17/02. Hiermee werd een vergelijkbaar niveau bereikt als in voorgaande winters.

De meeste vogels werden geteld tussen Oostende en De Haan en/of het havengebied van Oostende: tot 98 en 94 ex. in respectievelijk januari en februari. Op het traject Westende-Oostende werden meestal tussen 15 en 20 vogels geteld, en aan de staketsels te Nieuwpoort liepen de aantallen op tot maximum 14 ex. in november. Aan de Oostkust werden alleen in de haven van Blankenberge vermeldenwaardige aantallen opgetekend (tot 18 ex. op 17/02).

Bonte Strandloper *Calidris alpina*

De novembertelling leverde een relatief klein aantal Bonte Strandlopers op (885 ex.), maar daarna was een snelle toename tot ca. 1500 ex. in de december. Op 20/01 werd een piek van 3022 ex. geteld, meteen het hoogste aantal sinds het begin van de simultaantellingen in 1989/90.

Aan de IJzermonding te Nieuwpoort werd van december tot februari een vrij constant aantal Bonte Strandlopers geteld, variërend van 930 ex. op 17/02 tot 1030 ex. op 20/01. Het wintermaximum viel hier in het begin van de strengste koudeperiode: 1351 ex. op 31/01. Tussen Westende en De Haan werden op de meeste tellingen slechts enkele tientallen ex. gesignaleerd, met een lichte toename tot 141 ex. in januari. Het Zeebrugse havengebied kende globaal gezien een sterke terugval in vergelijking met voorgaande jaren. In november en december werden hier respectievelijk amper 84 en 145 ex. geteld. De koudere weersomstandigheden in januari brachten hier echter verandering in: op 20/01 werden er ruim 1400 ex. geteld (inclusief Strand van Heist). Ook in het Zwin te Knokke werd toen een maximum genoteerd: 420 ex..

Rosse Grutto *Limosa lapponica*

Pas met de koudegolven in januari en februari verschenen iets grotere groepjes Rosse Grutto's langs de Vlaamse kust. Dit resulteerde in een januari-totaal van 114 ex. dat alleen in 1991/92 geëvenaard werd.

De belangrijkste pleisterplaatsen bevonden zich aan de Oostkust. In de Zeebrugse Voorhaven en in het Zwin te Knokke werden maxima van respectievelijk 76 (januari) en 62 ex. (februari) gehaald. Buiten de teldata werden nog iets grotere aantallen genoteerd: o.a. 140 ex. in de Voorhaven op 02/02. Merkkelijk minder Rosse Grutto's kwamen voor aan de IJzermonding te Nieuwpoort (max. 11 ex. op 17/02) en op het Strand te Heist (max. 12 ex. op 21/01).

Wulp *Numenius arquata*

Het aantal getelde Wulpen was onderhevig aan sterke schommelingen (van 20 ex. in december tot ruim 1200 ex. in februari). Dit is vooral het gevolg van een frequente uitwisseling tussen de kustgebieden en de achterliggende polders. De evolutie van de wintermaxima in Tabel 2 geven voor deze soort bijgevolg ook geen goed beeld van de werkelijke populatietrend in de Vlaamse kuststreek.

De grootste concentraties kwamen voor het de Voorhaven van Zeebrugge (max. 525 ex. op 21/01) en in het Zwin te Knokke (max. 1210 ex. op 18/02). In de Achterhaven van Zeebrugge en de Uitkerkse Polder werd de Wulp meestal niet of slechts onvolledig geteld.

Zwarte Ruiter *Tringa erythropus*

Deze soort werd gesignaleerd in de Voorhaven van Zeebrugge (5 ex. op 25/11 en 1 ex. op 23/12) en in de IJzermonding te Nieuwpoort (1 ex. op 25/11 en op 17/02). In november werden tot 64 ex. geteld in de Achterhaven van Zeebrugge. Op de volgende tellingen werden in dit gebied veel minder Zwarte Ruiters genoteerd, maar dit is wellicht het gevolg van onvolledige tellingen. Aanvullende losse gegevens wijzen er immers op dat er gedurende het grootste deel van de winter enkele 10-tallen vogels aanwezig bleven.

Tureluur *Tringa totanus*

Het aantal Tureluurs aan de Vlaamse kust was iets kleiner dan in 1994/95. In januari werd wintermaximum van 244 ex. bereikt. Aan de IJzermonding werd een maximum van 98 ex. genoteerd op 17/02, terwijl tussen Westende en de Haan nooit meer dan 40 Tureluurs werden geteld. Aan de volledige Oostkust pleisterden in november, december en februari steeds een 100-tal ex.. In januari was er echter een piek tot 180 ex.. De belangrijkste pleisterplaatsen hier waren de Zeebrugse Voor-

haven (max. 98 ex. op 21/01), het Strand van Heist (max. 56 ex. op 21/01) en Het Zwin te Knokke (max. 45 ex. op 17/02).

De soort werd ook opgemerkt in meer landinwaarts gelegen gebieden zoals de Achterhaven van Zeebrugge (tot ruim 30 ex.) en de omgeving van het Spaarbekken te Nieuwpoort (tot een 10-tal ex.). Deze gebieden werden echter niet systematisch geteld

Steenloper *Arenaria interpres*

De novembertelling leverde een relatief laag aantal Steenlopers op (858 ex.), maar daarna nam de overwinteringspopulatie toe tot een niveau dat vergelijkbaar is met vorige winters (1100 - 1200 ex.). Midden februari werd zelfs een nieuw record voor de Vlaamse kust genoteerd: 1391 ex.. Of dit het resultaat was van vorstmigraties of eerder van een lange termijn-toename blijft onduidelijk.

Het traject Westende-Oostende en het havengebied te Oostende herbergde soms tot de helft van het totale aantal Steenlopers langs de kust (tot 617 ex. op 20/01 en 677 ex. op 17/02). Ook aan de IJzermonding te Nieuwpoort situeerde zich een belangrijke HVP met maximum 312 ex. op 17/12. Aan de Oostkust werden de meeste Steenlopers geteld in de haven van Blankenberge (max. 240 ex. op 17/02) of aansluitend in de Uitkerkse Polder (160 ex. op 06/12), het Strand van Heist (max. 105 ex. op 23/12) en in het Zwin te Knokke (max. 131 ex. op 20/01).

Andere soorten

Op 20/01 werden 2 Grutto's *Limosa limosa* waargenomen in de IJzermonding te Nieuwpoort, en 3 ex. in de Zeebrugse Achterhaven. Mogelijk gaat het hier om de IJlandse ondersoort die voornamelijk op de Britse eilanden overwintert. Een Rosse Franjepoot *Phalaropus fulicarius* werd gezien op 23/12 aan het Strand te Heist en op 17/02 tussen Oostende en De Haan.

In enkele gebieden werden tijdens de tellingen soms kleine aantallen Goudplevier *Pluvialis apricaria*, Kievit *Vanellus vanellus* en Kempiaan *Philomachus pugnax* vastgesteld. In de poldergebieden en in de Zeebrugse Achterhaven werden ze meestal slechts zeer onvolledig geteld.

DANKWOORD

Hierbij danken we alle medewerkers die hebben bijgedragen tot de tellingen: Wim Debruyne, Paul Lingier, Roland François, Luc Maertens, Guido Burggraeve, Franky Beidts, Hilde Fontier, Marc Peeters, Patrick Lust, Willy Dias en Georges De Putter. Dankzij hun inspanningen zijn de simultane stellopertellingen al aan hun zevende opeenvolgende winter toe.

SAMENVATTING

Tijdens de winter 1995/96 werden voor de zevende opeenvolgende keer simultaantellingen van steltlopers uitgevoerd langs de volledige Vlaamse kust. De teldata waren 25/11, 23/12, 20/01 en 17/02. De tellingen zijn hoofdzakelijk gericht op de zogenaamde 'zoute' steltlopersoorten die in de winterperiode bijna uitsluitend in getijdegebieden voorkomen. Er werd geteld bij hoog water wanneer de steltlopers geconcentreerd zitten op de zogenaamde hoogwatervluchtplaatsen. De resultaten van de vier totaalstellingen zijn weergegeven in Tabel 1. Voor de soortgegevens per telling en per telgebied verwijzen we naar Bijlage 1. In Tabel 2 wordt de evolutie van de winter-maxima sinds 1989/90 getoond. Het totale aantal steltlopers bereikte in de winter 1995/96 een maximum van bijna 10.400 exemplaren. Dit is het hoogste aantal sinds het begin van de stelloper-tellingen. Het waren vooral de strenge weersomstandigheden die bij verschillende soorten steltlopers zorgden voor een influx. Dit was het geval bij Scholekster (maximum 4225 ex.), Bonte Strandloper (max. 3022 ex.), Drieteenstrandloper (max. 709 ex.) en Rosse Grutto (max. 114 ex.). De Steenloper liet een nieuw recordaantal voor de Vlaamse kust noteren (1391 ex.) maar het is onduidelijk of dit het gevolg was van vorstmigraties of eerder past binnen een lange termijn-toename van de soort. De aantallen van Zilverplevier (max. 611 ex.), Paarse Strandloper (138 ex.) en Tureluur (max. 244 ex.) waren vergelijkbaar met de aanwezige winterpopulaties in vorige jaren.

SUMMARY

During the winter 1995/96, 4 simultaneous wader counts were organised along the Belgian coast. These counts make part of a long term project that aims to study changes in the wintering numbers and distribution of coastal wader species in Belgium. Count dates were 25/11, 23/12, 20/01 and 17/02. The results of these 4 counts are given in Table 1. In Table 2, winter maximum numbers along the Belgian coast since 1989/90 are presented. The total number of waders in 1995/96 reached a peak of almost 10,400 birds in January. This is the highest number since the start of simultaneous wader counts in 1989. There was an influx of several wader species that was caused by severe weather conditions. This was the case with Oystercatcher (maximum 4225 birds), Dunlin (max. 3022 birds), Sanderling (max. 709 birds) and Bar-tailed Godwit (max. 114 birds). Also Turnstone was recorded in very high numbers (1391 birds), but it is not clear whether a long term increase of this species or cold weather migrations are responsible for this. Numbers of Grey Plover (max. 611 birds), Purple Sandpiper (138 birds) and Redshank (max. 244 birds) were comparable with those in previous winters.

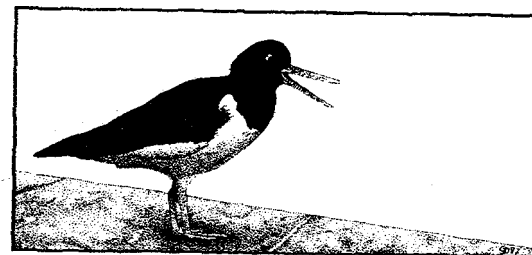
RESUME

Au cours de l'hiver 1995-1996, des comptages simultanés de Limicoles furent effectués pour la septième fois consécutive tout le long de la côte flamande. Les dates de comptage furent les 25/11 et 23/12/1995, les 20/01 et 17/02/1996. Ces comptages s'appliquent surtout aux Limicoles dits "salins", qui se trouvent presque toujours dans les zones intertidales en hiver. Les comptages furent effectués à marée haute lorsque les Limicoles se concentrent sur les reposoirs. Les résultats des quatre comptages globaux sont repris dans le Tableau 1. Les données par espèce et région de comptage sont reprises dans l'Appendice 1. L'évolution des maxima hivernaux depuis 1989-1990 est présentée dans le Tableau 2. Au cours de l'hiver 1995-1996, le nombre total des Limicoles atteignit un maximum de près de 10400 individus. Ceci est un chiffre record depuis le début des comptages de Limicoles. Cet influx de certaines espèces de Limicoles est surtout dû aux conditions atmosphériques rigoureuses. Ce fut le cas pour l'Huitrier pie *Haematopus ostralegus*

(max. 4225 ind.), le Bécasseau variable *Calidris alpina* (max. 3022 ind.), le Bécasseau sanderling *Calidris alba* (max. 709 ind.) et la Barge rousse *Limosa lapponica* (max. 114 ind.). On nota un nouveau chiffre record pour la côte flamande du Tournepiere à collier *Arenaria interpres* (1391 ind.); mais on ne sait pas si ceci est dû aux migrations induites par le gel ou plutôt à la croissance à long terme de cette espèce. Les nombres du Pluvier argenté *Pluvialis squatarola* (max. 611 ind.), du Bécasseau violet *Calidris maritima* (138 ind.) et du Chevalier gambette *Tringa totanus* (max. 244 ind.) furent comparables à ceux des populations hivernantes des années précédentes.

LITERATUUR

- Becuwe M., G. Burggraef, J. Burny, P. Lingier, G. Rappé & J. Van Gompel, 1983. De verspreiding en het aantalsverloop van pleisterende waadvogels op de West-Vlaamse en Zeeuws-Vlaamse Noordzeekust, 1972-1979. *Wielewaal* 49: 341-372.
- Devos K., F. De Scheemaeker & S. Allein, 1994. Resultaten van stellopertellingen langs de Vlaamse kust, winter 1993/1994. *Mergus* 8: 242-246.
- Devos K., F. De Scheemaeker & S. Allein, 1996. Resultaten van stellopertellingen langs de Vlaamse kust, winter 1994/1995. *Mergus* 10: 187-198
- Voet H. & M. Becuwe, 1977. Resultaten mid-wintertellingen 1975-1977 van waadvogels aan de Belgische kust en aan de Beneden-Schelde. *Wielewaal* 43: 265-270.
- Koen Devos, Instituut voor Natuurbehoud, Kliniekstraat 25, 1070 Brussel*
Frank De Scheemaeker, Ronselarestraat 105, 8380 Dudzele
Serge Allein, Verdunlaan 5, 8450 Bredene
Guido Rappé, Kapelstraat 6, 9910 Ursel

BIJLAGE 1 : Resultaten van vier simultane steltloperstellingen langs de Vlaamse kust per deeltraject.

Nummering van de trajecten:

1. IJzermonding Nieuwpoort	8. Strand Blankenberge-Zeebrugge
2. Strandtraject Lombardsijde-Oostende	9. Westdam Zeebrugge
3. Havengebied Oostende	10. Oostdam Zeebrugge
4. Strandtraject Oostende-De Haan	11. Strand Heist
5. Strand Wenduine-Blankenberge	12. Achterhaven Zeebrugge
6. Haven Blankenberge	13. Het Zwin Knokke
7. Weiden Uitkerke	

Resultaten hoogwatertelling steltlopers op 25/11/95													
Gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Datum	25/11	25/11	25/11	25/11	25/11	25/11	25/11	25/11	25/11	25/11	25/11	25/11	25/11
Scholekster	511	(89)	214	0	(56)	0	0	32	1058			4	58
Kluut	0	0	0	0	0	0	0	0	0		(15)	82	
Bontbekplevier	19	4	0	2	0	0	0	0	8		0	3	
Zilverplevier	88	10	0	0	2	0	0	1	124		0	106	
Kanoetstrandloper	1	0	0	1	0	0	0	0	0		0	0	
Drieteenstrandloper	0	(73)	0	0	18	0	0	(45)	0		0	0	
Paarse Strandloper	14	15	0	38	0	11	0	0	1		0	0	
Bonte Strandloper	570	35	0	0	0	0	0	1	84		0	195	
Rosse Grutto	3	0	0	0	0	0	0	0	3		0	0	
Grutto	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0	0	
Wulp	32	0	0	0	0	0	(18)	0	77		(19)	520	
Zwarte Ruiter	1	0	0	0	0	0	0	0	5		(64)	0	
Tureluur	78	0	8	0	0	0	0	18	58		(33)	25	
Steenloper	118	122	276	47	0	226	0	15	19		0	35	

Resultaten hoogwatertelling steltlopers op 23/12/95													
Gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Datum	23/12	23/12	23/12	23/12	23/12	23/12	23/12	23/12	23/12	23/12	23/12	23/12	26/12
Scholekster	485	(11)	246	0	0	0	117	0	656	61	162	65	159
Kluut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	(22)	63
Bontbekplevier	22	6	0	0	0	0	0	0	2	0	1	0	10
Zilverplevier	109	11	0	0	1	0	0	2	86	0	23	0	155
Kanoetstrandloper	0	3	0	0	0	0	0	0	27	0	5	0	0
Drieteenstrandloper	17	(94)	0	0	61	0	0	19	4	0	11	0	0
Paarse Strandloper	11	18	1	68	8	0	0	0	2	0	4	0	0
Bonte Strandloper	985	(43)	3	0	0	0	0	0	48	0	97	0	329
Rosse Grutto	3	0	0	0	0	0	0	0	13	0	4	0	5
Grutto	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wulp	14	0	0	0	0	0	(31)	0	6	0	0	(16)	0
Zwarte Ruiter	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	?	0
Tureluur	66	0	24	16	0	0	0	0	49	14	3	(18)	41
Steenloper	201	140	258	95	0	0	160	0	58	3	105	0	83

Resultaten hoogwatertelling steltlopers op 20/01/96													
Gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Datum	20/01	20/01	20/01	20/01	20/01	20/01	20/01	20/01	21/01	21/01	21/01	20/01	20/01
Scholekster	375	(58)	330	0	(60)	0	0	(145)	1835	17	1175	48	82
Kluut	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27
Bontbekplevier	21	2	0	0	0	0	0	0	18	0	4	0	19
Zilverplevier	98	17	0	2	8	1	0	0	117	0	29	0	287
Kanoetstrandloper	0	6	1	0	0	1	0	0	18	0	4	0	0
Drieteenstrandloper	3	(17)	0	0	(6)	0	0	(23)	4	0	2	0	5
Paarse Strandloper	11	11	6	92	6	0	0	0	2	0	1	0	0
Bonte Strandloper	1030	(10)	32	6	2	0	0	0	1180	0	249	0	420
Rosse Grutto	4	0	0	0	0	0	0	0	76	0	12	0	22
Grutto	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wulp	7	0	0	0	0	0	(20)	0	525	0	4	(3)	0
Zwarte Ruiter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	?	0
Tureluur	33	0	0	31	0	0	0	0	98	0	56	0	26
Steenloper	184	173	444	34	64	21	12	31	45	1	38	0	131

Resultaten hoogwatertelling steltlopers op 17/02/96													
Gebied	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Datum	17/02	17/02	17/02	17/02	18/02	17/02	17/02	18/02	-	-	-	18/02	18/02
Scholekster	785	(17)	196	15	0	0	145	-	852	-	-	18/02	430
Kluut	1	0	0	0	0	0	0	-	0	-	-	(6)	35
Bontbekplevier	23	0	6	0	0	0	0	-	0	-	-	0	3
Zilverplevier	175	19	0	4	8	0	0	-	45	-	-	(4)	360
Kanoetstrandloper	4	8	0	2	0	1	0	-	2	-	-	0	0
Drieteenstrandloper	0	(16)	0	(598)	0	3	0	-	0	-	-	0	0
Paarse Strandloper	9	17	79	15	0	18	0	-	0	-	-	0	0
Bonte Strandloper	930	(5)	8	6	0	0	0	-	375	-	-	(10)	270
Rosse Grutto	11	0	0	0	0	0	0	-	6	-	-	0	62
Grutto	0	0	0	0	0	0	0	-	0	-	-	0	0
Wulp	35	0	0	0	0	0	(196)	-	0	-	-	?	0
Zwarte Ruiter	1	0	0	0	0	0	0	-	0	-	-	?	1210
Tureluur	96	2	24	0	0	0	0	-	65	-	-	(6)	0
Steenloper	312	227	450	8	0	240	0	-	42	-	-	(2)	45